

FAALİYETLERİMİZ	
Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	2
KIRGIZİSTAN'DAKİ FAALİYETLERİMİZ	
Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	6
İSLÂMİ DEĞERLERİN GELECEĞİ	
(Ankara'da müşterek düzenlediğimiz aynı başlıklı seminerin açış konuşması)	
Prof. Dr. Turan YAZGAN.....	8
Türk Dünyası Ulu Mücahitlerinden İsa Yusuf Alptekin'i Kaybetti	
Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	10
Halksız Demokrasi (Türk Toplumunun Siyasal Yapısı)	
Prof. Dr. Orhan TÜRKDOĞAN.....	11
Güneydoğu Osmanlı Coğrafyasında Bir Gezinti -I-	
Dr. Müh. A. Necati AKGÜR.....	22
Şeyh Mehmed Hiyabani	
Cevanşir Carojmarlı	
Türkiye Türkçesine Aktaran: Hüseyin ADIGÜZEL.....	29
Bir Nükte Bir Işık: "Törehan'ın Orucu"	
Atiye (Keskin) KUBANLI.....	31
CUMHURBAŞKANLARIMIZ	
Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.....	32-33
Yeniçerilik-İsyanları ve Vak'a-i Hayriye	
Mustafa ÖZDEN.....	34
Ufa Şehrinde Vilayet Belediye Komisyonuna Seçilen Tatar Beylerine ve Genel Olarak Bugün İş Başında Bulunan Arkadaşlara Açık Mektup -V-	
Rızaeddin FAHREDDİN	
Türkiye Türkçesine Aktaran: Y. Ziya YAĞCIOĞLU.....	40
Nazım Hikmet Borzeçki Şarlatanlığı ve Düşündürdükleri	
Kâzım GÜLTEPE.....	44
Asya'nın Çöllerinden -IV-	
Yazan: Sven HEDIN	
Çev.: Doç. Dr. Ali Osman ÖZTÜRK.....	53
Kırım'ın Bahçesaray Şehrinde Yayınlanan Tercüman Gazetesi'nden	
Haz.: Sabri ARIKAN.....	57
Türk Dünyasında Geçen Ay	
Aydil EROL.....	60-61
BULMACA	
Mustafa ÖZDEN.....	63-64
İstanbul Sokak Adlarını Düzeltiniz!..	
Aydil EROL.....	64

Sevgili Okuyucular,

1995 yılını elimizden geldiği ölçüde başarıyla kapattık. 1996 yılının ilk sayısında kapak olarak Türk Dünyasının bayrakları içinde Atatürk'e yer verdik. Bu vesileyle O'nun şu sözlerini, yeni teşekkül eden Büyük Millet Meclisimizin muhterem üyelerine hatırlatmak istiyoruz. "Bugün Sovyetler Birliği, dostumuzdur, komşumuzdur, müttfikimizdir. Bu dostluğa ihtiyacımız vardır. Fakat yarın ne olacağını kimse bugünden kestiremez. Tıpkı Osmanlı gibi, tıpkı Avusturya - Macaristan gibi parçalanabilir, ufalabilir. Bugün elinde sınıksı tuttuğu milletler avuçlarından kaçabilirler. Dünya yeni bir dengeye ulaşabilir. İşte o zaman Türkiye ne yapacağını bilmelidir... Bizim bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, özü bir kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak yalnız o günü susup beklemek değildir. Hazırlanmak lazımdır. Milletler buna nasıl hazırlanır? Manevi köprülerini sağlam tutarak. Dil bir köprüdür... İnanç bir köprüdür... Tarih bir köprüdür... Köklerimize inmeli ve olayların bölüğü tarihimizin içinde bütünleşmeliyiz. Onların (Dış Türklerin) bize yaklaşmasını bekleyemeyiz. Bizim onlara yaklaşmamız gerekli..."

Boşuna geçirdiğimiz zamana ne kadar üzülsek azdır. Ancak bugünden sonra Atatürk'ün bu vasiyetine daha çok eğilmeli ve gerçekten çok ciddi işler yapmalıyız.

Bu sayıda yine acı bir kaybımızı duyurmak zorunda kaldık. Allah'tan İsa Yusuf Alptekin'e gani gani rahmet diliyoruz.

Bu sayıda sosyolojik bir değerlendirme olarak demokrasimiz ele alındı. Büyük sosyoloğumuz Prof. Dr. Orhan Türkdoğan hocamızın bu kıymetli incelemesini yine yeni teşekkül eden meclisimizin bütün üyelerine sunuyoruz. Sosyolojik çözümler, sosyoloji kanunlarının çerçevesinde ele alınmalıdır. Hiç bir sosyal problem bıçakla kesilir gibi kesilip atılamaz.

Bu sayıda Osmanlı Coğrafyası'nın Güneydoğusunda bir gezinti notları yer almaktadır. Siyasî parçalanmanın yarattığı sunî hudutların sıkıntılarını hep birlikte çekiyoruz. Bu sunî hudutları çizen batı bundan azami ölçüde istifade etmeye devam ediyor. İslam dünyasının acıklı hali yalnız Türk Dünyasının birliğini değil, bütün İslâm dünyasının birliğini düşündürmelidir.

Bütün yazıları yalnız zevkle değil, ibretle okuyacağınıza eminiz. Siz okuyucularımızdan ricamız 1996'da dergimize daha çok okuyucu kazandırmanızdır.

Hayırlı yıllar. Selâm ve sevgiler...

Prof. Dr. Turan YAZGAN

Dergimiz Milli Eğitim Bakanlığı Talim, Terbiye Kurulu'nca eğitim ve öğretim açısından öğretmenlere tavsiye edilmiştir.
(8 Mart 1995 tarih ve B.08.0.TTK.0.01.04.04/611.7/0946 nolu karar)

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Adına Sahibi

Prof. Dr. Turan YAZGAN
Müessese Müdürü
Saadet Pınar YILDIRIM
Yazı İşleri Müdürü
Recep TAŞDELEN
Dizgi

Tülay ŞEVİK-Necla ZEYREK
Aysel ÇELEBİ-Revna UYSAL

Grafik

Selma TAŞAN

Tashih

Aydil EROL

Fahrettin ÖZTOPRAK

Arşiv

Selma KARLI

Genel Dağıtım-Abone-Satış

Seyit GÜLER

İdare Merkezi

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Belediye Sarayı Arkası
Ankaravî Mehmed Efendi Medresesi
34471 Aksaray-İSTANBUL

Posta Adresi

P.K.94 34471 Aksaray-İSTANBUL

Telefonlar

(0212) 511 18 33 - 511 10 06

Belgegeçer: (0212) 520 53 63

Teleks: 30600 tdav-tr

Fiyatı: Sayısı 150.000 TL.

1996 Abone Bedeli Yurtiçi: 1.500.000 TL.

Yurtdışı: 100 DM / 75 \$

Posta Çeki - 141720

AYDA BİR YAYINLANIR

Baskı:ETAM A.Ş. Matbaa Tesisleri

Tel: 0 (222) 236 00 51

FAALİYETLERİMİZ	
Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	2
Kıymetli İlim Adamımız ve Türk Kültürünün Büyük Mücahiti Emin Bilgiç'i Kaybettik	
Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	4
Kırım Türkleri'nin Bağımsızlık ve Kültür Savaşçısı Müstecip Ülküsal'ı Kaybettik	
Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	5
Osmanlı Kimliği Üzerine	
Prof. Dr. Turan YAZGAN.....	6
Güneydoğu Osmanlı Coğrafyasında Bir Gezinti -II-	
Dr. Müh. A. Necati AKGÜR.....	14
İran'ın İktisadî Durumuna Bir Bakış	
Cevanşir Carojmarlı Türkiye Türkçesine Aktaran: Hüseyin ADIGÜZEL.....	22
Bir Nükte Bir Işık: "Törehan'ın Orucu"	
Atiye (Keskin) KUBANLI.....	24
Hristiyan Batı'nın Gözüyle Türk ve Yunan Milleti	
Kâzım GÜLTEPE.....	25
Balkarya ve Balkar Halkı Üzerine	
Örüzlan BOLAT Türkiye Türkçesine Çev.: Hüseyin ADIGÜZEL.....	28
CUMHURBAŞKANLARIMIZ	
Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.....	32-33
Asya'nın Çöllerinden -V-	
Yazan: Sven HEDIN Çev.: Doç. Dr. Ali Osman ÖZTÜRK.....	34
Yeniçerilik-İsyanları ve Vak'a-i Hayriye -II-	
Mustafa ÖZDEN.....	40
Avrupa'nın Gayri Müslimler Üzerinde Etkisi ve Bunun Osmanlı İmparatorluğu'na Yansımaları (XVIII.-XIX.yy)	
Öğr. Gör. İsmail BOZALIOĞLU.....	45
Tarihimizde Esnaf Hayatı ve Bazı Terimler	
Dr. Ahmet İNAN.....	52
Osmanlı Ailesinde Çok Evlilik	
Dr. Said ÖZTÜRK.....	54
Kırım'ın Bahçesaray Şehrinde Yayınlanan Tercüman Gazetesi'nden	
Haz.: Sabri ARIKAN.....	58
BULMACA	
Mustafa ÖZDEN.....	61-62
İstanbul Sokak Adlarını Düzeltiniz!..	
Aydil EROL.....	62
Türk Dünyasında Geçen Ay	
Aydil EROL.....	63-64

Dergimiz Millî Eğitim Bakanlığı Talim, Terbiye Kurulu'nca eğitim ve öğretim açısından öğretmenlere tavsiye edilmiştir.
(8 Mart 1995 tarih ve B.08.0.TTK.0.01.04.04/611.7/0946 nolu karar)

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı

Adına Sahibi

Prof. Dr. Turan YAZGAN

Müessese Müdürü

Saadet Pınar YILDIRIM

Yazı İşleri Müdürü

Recep TAŞDELEN

Dizgi

Tülay ŞEVİK-Necla ZEYREK

Aysel ÇELEBİ-Revna UYSAL

Grafik

Selma TAŞAN

Tashih

Aydil EROL

Fahrettin ÖZTOPRAK

Arşiv

Selma KARLI

Genel Dağıtım-Abone-Satış

Seyit GÜLER

İdare Merkezi

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı

Belediye Sarayı Arkası

Ankaravî Mehmed Efendi Medresesi

34471 Aksaray-İSTANBUL

Posta Adresi

P.K.94 34471 Aksaray-İSTANBUL

Telefonlar

(0212) 511 18 33 - 511 10 06

Belgegeçer: (0212) 520 53 63

Teleks: 30600 tdav-tr

Fiyatı: Sayısı 150.000 TL.

1996 Abone Bedeli Yurtiçi: 1.500.000 TL.

Yurtdışı: 100 DM / 75 \$

Posta Çeki - 141720

Sevgili Okuyucular,

Kapakta; Çuvaşistan Türkleri'nden devlet sanatçısı, resimleri dünya çapında rağbete ve takdire mazhar olmuş, Petro Vitaliy Petroviç'in bir kompozisyonunu görüyorsunuz. Bu kompozisyonda tarih, mavi renkli kurt (bizim bozkurtumuz) ve gelecek bir araya getirilmiştir. Uzun uzun üzerinde düşünülecek motifler, figürler şekiller...

1996 yılı Ocak ayında dergimiz duyurabildiğimiz yerlerde gerçekten büyük bir rağbete mazhar oldu. Ancak, beklediğimiz satış seviyesine ulaşmak, dostlarımızın yardımlarıyla mümkün olacaktır. Türkiye'de gazetelerin nasıl satıldığını hepimiz görmekteyiz. Gazetenin tirajı ve reklam potansiyelinin artırılması için akla hayale gelmez mamüller kupon karşılığı dağıtılıyor. Bu çarpık işin asıl çarpık yanı, verilecek olan mamülün Avrupa veya Amerikan malı(!) oluşudur. Bütün gazeteler ve televizyonlar bir bakıma Avrupa ve Amerikan mallarının reklamını yapıyor. Bu reklam karşılığı herhalde bir Fransız firması veya İtalyan firması gazetenin dağıtacağı kadar mamüllü parasız verebilir. Bu gümbür gümbür ve her dakika beynimize yerleştirilmeye çalışılan Fransız, İtalyan, Alman, Amerikan, ... markalarının kendisi değil, bu mamüllerin Türk mamüllerinden mutlak üstün olduğu fikridir. Çünkü "...Üstelik Fransız, üstelik Avrupa'dan, üstelik Amerika'dan" diye reklam ediliyor. Hiç reklam yapamayan ciddi, ilmi yayınların satışında elbette dostlardan ve gönüldaşlardan başka yardımcı yoktur.

Bu sayıda, geçen sayıda olduğu gibi Prof. Dr. Orhan Türkoğan'ın çok kıymetli sosyolojik bir tahlili yer alıyor. "Osmanlı Kimliği üzerine" yapılan bu derin inceleme ve buna dayalı tespitleri her Türk aydınının mutlaka okuması gerekir. Peşin hükümle milliyetçi bütün yayınları, halk kütüphanelerimizden kovan Kültür Bakanlığımız dahil... Türkiye'nin bugünkü Batı'nın yeniçeri ordusunun kumandanı ve neferlerini teşkil eden, medya patronları ve emirlerindeki ilerici hoşgörülü yazar-çizerleri dahil... Yani, Enderünler dahil...

Bu sayıda iki ayrı inceleme olarak, Batı'nın Yunan ve Türk Milletlerine Bakışını ve Osmanlı Devleti Zamanında Gayri Müslimler Üzerindeki Etkisini bulacaksınız. Yunanistan'la aramızdaki meselelerin temelinde yatan sebepleri bu araştırmalar bize objektif olarak göstermeye yetecektir.

Fikir ve düşünce zemininde dünden bugüne, bugünden yarına köprü vazifesi gören pek çok inceleme ve araştırmayı da bu sayının sayfaları arasında bulmanız mümkündür. Okumanızı ve arkadaşlarınıza tavsiye etmenizi bekliyoruz.

Dergimizin önümüzdeki aylarda bir indeksi neşredilecektir. Yüz sayıya (her biri 750 sayfalık, 33 cilt) ulaşmış Türk Dünyası Araştırmaları Dergisiyle birlikte Türk Dünyası Tarih Dergisinin de indeksinin çok faydalı olacağına inanıyoruz. Her iki dergi Türkiye'nin sahasındaki eşsiz külliyatı olmuştur.

Selâm ve sevgiler...

Prof. Dr. Turan YAZGAN

İÇİNDEKİLER

TÜRK DÜNYASI TARİH DERGİSİ/MART 1996/SAYI:111

FAALİYETLERİMİZ

Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	2
Turan Ülküsünün Yılmaz Savaşçısı Muzaffer Eriş Uçmağa Vardı	
Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	5
Çanakkale Savaşı Hakkında İtalyanca Bir Kitap "I. Dardanelli. L'Oriente e La Guerra Europea" Giuseppe Piazza	
Oğuz KARAKARTAL.....	6
Türk ve Türkiyeli Tartışmaları	
Prof. Dr. Turan YAZGAN.....	11
Aşkabat ve Çevresinde Medfun Türkmen Uluları	
Dr. Yaşar KALAFAT.....	16
Kötülük Yolunda Kötülük Zaferini Kutluyor	
Amanchy GUNASHEV Nazhmoutdin ABDOUEV Çev.: Eşref Bengi ÖZBİLEN.....	24
Anılarda Çanakkale Savaşları	
Doç. Dr. Ali Osman ÖZTÜRK.....	28
CUMHURBAŞKANLARIMIZ	
Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.....	31-33
Güneydoğu Osmanlı Coğrafyasında Bir Gezinti -III-	
Dr. Müh. A. Necati AKGÜR.....	34
Birleşmek, Çalışmak ve Üstünlük Kazanmak	
«İran Türkmenlerinin Bağımsızlık Mücadelesi»	
Cevanşir Caroymath Türkiye Türkçesine Aktaran: Hüseyin ADIGÜZEL.....	41
Ege'de Türk-Yunan Anlaşmazlığı ve İkizce (Kardak) Krizi	
Osman KASAP.....	43
Bir Çanakkale Şehidinin Son Mektubu	
Murat GÜNAL.....	51
Orta-Doğu, Orta-Asya Gerçeği ve Türk Dış Politikasının Tarihle Çelişkisi	
Prof. Dr. Zekeriya KİTAPÇI.....	52
Sultan IV. Mehmed'in Avcılığı	
Yard. Doç. Dr. Alaeddin CEYLÂN.....	57
Kırım'ın Bahçesaray Şehrinde Yayınlanan Tercüman Gazetesi'nden	
Haz.: Sabri ARIKAN.....	59
BULMACA	
Mustafa ÖZDEN.....	61-62
İstanbul Sokak Adlarını Düzeltiniz!..	
Aydil EROL.....	62
Türk Dünyasında Geçen Ay	
Aydil EROL.....	63-64

Harp esnasında basılmış bir kartpostal. (İlk kez neşredilmektedir. Müstak Karahanoğlu'nun albümünden)

Sevgili Okuyucular,

Kapakta; sayın Müstak

Karahanoğlu'nun albümünden aldığımız bir kartpostal görülüyor. İlk defa neşredilen bu resim, şehitlerin ardından dua eden bir Türk anasını temsil etmektedir.

Çanakkale'de yüzbinlerce şehit veren Türk milleti bu anaların duasıyla yeniden gücünü toplayarak istiklâlini kazanmıştır.

Şubat ayı boyunca hükümete kalan Türkiye'de çeşitli anarşik hareketler cereyan etmiştir. Basın iyi niyetle başlayan bu hareketleri hep iyi niyetle değerlendirmeye çalışmıştır. Ancak, iyi niyet hiç bir zaman kâfi değildir. İyi hareket gereklidir. "Bir küçük iyi hareket, bin iyi niyetten yeğdir." Bayrağın, Atatürk portresinin yakılması, devlet binalarının tahrip edilmesi elbette iyi hareketler değildir. Suçlunun iyi niyetli, polisin kötü hareketli gösterilmesi de elbette ne iyi niyete, ne iyi harekete sığar. Bütün bunların altında Türkiye'ye dönük düşmanlıkların kusulduğu şüphesizdir. Bu sayıda "Türk ve Türkiyeli Tartışmaları" adlı Prof. Dr. Orhan Türkdoğan'ın yaptığı ciddi inceleme gerçekten iyi niyetlileri de kötü niyetlileri de düşündürcektir.

Mart sayısı olunca, Çanakkale Savaşları'mı hatırlamamak mümkün değil. Bu sebeple bu konuda yazılmış bir İtalyanca kitabın tahliliyle, Anılarda Çanakkale Savaşları ve Bir Mehmetçimizin Son Mektubunu yayınlıyoruz.

Aşkabat ve Çevresinde Medfun Türk Uluları'nı tanıma imkânı verecek ve müşahedeye dayalı bir yazıyı zevkle okuyacağımızı ümid ediyoruz.

İkizce Kayalığı ile ilgili hadiseler dolayısıyla Türk-Yunan anlaşmazlıklarının bir tahlili hepimizi çok ilgilendirecektir.

Şimdiye kadar pek haber alamadığımız İran Türkmenleri ile ilgili olarak da bir yazı bulacaksınız. "İran Türkmenleri'nin Bağımsızlık Mücadelesi" hakkında öz bilgiler veren bu yazı Türkmenistan'la İran'daki Türkmenler'in siyasî coğrafyasının ayrılığından doğan problemleri de anlatıyor.

Tarihî gerçeklere göre Türk Dış Politikası'nın geniş bir tahlilini ihtiva eden Orta-Doğu, Orta-Asya Gerçeği başlıklı ve Prof. Dr. Zekeriya Kitapçı tarafından hazırlanmış yazıdan da çok istifade edeceğinizi ümid ediyoruz.

Bu sayıda da bir büyüğümüzü, Muzaffer Eriş'i kaybettik. Bundan sonraki sayılarda yeni bir kara sayfa açmamak duasıyla.

Selâm ve sevgiler...

Prof. Dr. Turan YAZGAN

Dergimiz Millî Eğitim Bakanlığı, Talim, Terbiye Kurulunca eğitim ve öğretim açısından öğretmenlere tavsiye edilmiştir.
(8 Mart 1995 tarih ve B.08.0.TTK.0.01.04.04/611.7/0946 nolu karar)

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı

Adına Sahibi

Prof. Dr. Turan YAZGAN

Müessese Müdürü

Saadet Pınar YILDIRIM

Yazı İşleri Müdürü

Recep TAŞDELEN

Dizgi

Tulay ŞEVİK-Necla ZEYREK

Aysel ÇELEBİ-Revna UYSAL

Grafik

Selma TAŞAN

Tashih

Aydil EROL

Arşiv

Selma KARLI

Genel Dağıtım-Abone-Satış

Seyit GÜLER

İdare Merkezi

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı

Belediye Sarayı Arkası

Ankaravî Mehmed Efendi Medresesi

34471 Aksaray-İSTANBUL

Posta Adresi

P.K.94 34471 Aksaray-İSTANBUL

Telefonlar

(0212) 511 18 33 - 511 10 06

Belgegeçer: (0212) 520 53 63

Teleks: 30600 idav-tr

Fiyatı: Sayısı 150.000 TL.

1996 Abone Bedeli Yurtiçi: 1.500.000 TL.

Yurtdışı: 100 DM / 75 \$

Posta Çeki - 141720

AYDA BİR YAYINLANIR

Baskı: ETAM A.Ş. Matbaa Tesisleri

Tel: 0 (222) 236 00 51

İÇİNDEKİLER

TÜRK DÜNYASI TARİH DERGİSİ/NİSAN 1996/SAYI:112

FAALİYETLERİMİZ

Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	2
Anadolu'nun Etnik Yapısı Dünü ve Bugünü Prof. Dr. Orhan TÜRKDOĞAN.....	9
Salzburg'da Gabriel Mozolesinin Sırrı H. Ahmed SCHMIEDE.....	30
Cengiz Han'ın Torunu Şotaman İdrisoğlu Velihan İle Röportaj Abdullah Çağrı ELGÜN H. Emel AŞA.....	34
Orta Asya Türkleri'nde Nevruz Doç. Dr. Mahmut KAŞGARLI.....	37
Paris'te Osmanlı Sefirleri: I Müteferrika Süleyman Ağa (1669-1670) Yazan: Ahmed Refik ALTINAY Neşre Hazırlayan: Hayri ATAŞ.....	40
1627 Yılında İngiltere, İskandinav Ülkeleri İzlanda ve Grönland Adalarına Baskınlar Yapan Türk Korsanları Selim Sırrı ALTIER.....	43
Güneydoğu Osmanlı Coğrafyasında Bir Gezinti -IV- Dr. Müh. A. Necati AKGÜR.....	50
«Bir Nükte Bir Işık» Kurbandan Kurbanda Atiye (Keskin) KUBANLI.....	58
Kırım'ın Bahçesaray Şehrinde Yayınlanan Tercüman Gazetesi'nden Haz.: Sabri ARIKAN.....	59
BULMACA Mustafa ÖZDEN.....	61-62
İstanbul Sokak Adlarını Düzeltiniz!.. AydiL EROL.....	62
Türk Dünyasında Geçen Ay AydiL EROL.....	63-64

Sevgili Okuyucular,

Kapakta; Gököğuzlar'ın meşhur ressamı Mete Savaşan'ın bir tablosunu görüyorsunuz. Bir Gököğuz kızı ve yanında Bozkurt istikbale bakıyorlar. İstanbul'da birkaç yerde sergi açan Mete Bey'in resimleri umumiyetle çok rağbet gördü. Kendisini kutluyoruz.

Bu sayımızda Prof. Dr. Orhan Türkdoğan hocamızın çok geniş bir makalesi yer alıyor. "Anadolunun Etnik Yapısı Dünü ve Bugünü" adını taşıyan bu ciddi inceleme her çeşit şartlanmaların altında gerçeği arayanlara çok kıymetli bir rehber olacaktır. Yıllarca süren göz nuru ve beyin gücüyle ulaşılmış bu neticelerin mutlaka okunması gerekmektedir.

Çok çeşitli ve cazip makalelerin yer aldığı bu sayımızda bilhassa Ahmet Schmiede'nin yazısı ve Cengiz Han'ın torunu ile yapılmış röportaj ilginizi çekecektir. "Salzburg'da Gabriel Mozolesi", Bursa'da Yeşil Türbe'nin mimarî olarak hemen hemen benzeridir. Bu ilgi çekici benzeyişi merak etmemek mümkün değildir. Diğer taraftan büyük Türk cihangiri Cengiz Han'ın torunu olduğunu iftiharla ilân eden, Şotaman İdrisoğlu Velihan'la yapılmış röportajda hem tarihî hem de günümüzle ilgili çok özel bilgiler elde etmekteyiz.

1996 yılında bütün Türkiye'de büyük bir heyecanla kutlanmış bulunan ve bizim yıllarca önce benimseyip, Türkistan'daki kardeşlerimizle birlikte idrak ettiğimiz Nevruz = Ergenekon Bayramı ile ilgili olarak kısa bir yazı sunuyoruz. Nevruz'un Türkistan'da kutlanması tarzıyla ilgili bilgiler veren bu yazıyı da ilgiyle okuyacağınız şüphesizdir.

Paris'te Osmanlı Sefirleri'ni anlatan bir seriye başlamış bulunuyoruz.

1627 yılında Atlas Okyanusu'na açılan ve Grönland dahil bir çok yere Türk bayrağı diken denizcilerimizle ilgili gerçekleri okumak her halde hepimize heyecan verecektir. Bu bilgileri şüphesiz gençlerimiz ilk defa okuyacaklardır.

Osmanlı Coğrafyası'nda Gezinti devam etmektedir.

Bütün okuyucularımızın Kurban Bayramı'nın hayırlı ve sağlıklı geçmesini dileriz.

Selâm ve sevgiler...

Prof. Dr. Turan YAZGAN

Dergimiz Millî Eğitim Bakanlığı Talim, Terbiye Kurulu'nca eğitim ve öğretim açısından öğretmenlere tavsiye edilmiştir.
(8 Mart 1995 tarih ve B.08.0.TTK.0.01.04.04/611.7/0946 nolu karar)

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Adına Sahibi
Prof. Dr. Turan YAZGAN

Müessese Müdürü
Saadet Pınar YILDIRIM
Yazı İşleri Müdürü
Recep TAŞDELEN

Dizgi
Tülay ŞEVİK-Necla ZEYREK
Aysel ÇELEBİ-Revna UYSAL

Grafik
Selma TAŞAN
Tashih
AydiL EROL
Arşiv
Selma KARLI

Genel Dağıtım-Abone-Satış
Seyit GÜLER
İdare Merkezi

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Belediye Sarayı Arkası
Ankaravî Mehmed Efendi Medresesi
34471 Aksaray-İSTANBUL
Posta Adresi
P.K.94 34471 Aksaray-İSTANBUL

Telefonlar
(0212) 511 18 33 - 511 10 06
Belgegeçer: (0212) 520 53 63
Teleks: 30600 idav-tr
Fiyatı: Sayısı 150.000 TL.
1996 Abone Bedeli Yurtiçi: 1.500.000 TL.
Yurtdışı: 100 DM / 75 \$
Posta Çeki - 141720

AYDA BİR YAYINLANIR

İÇİNDEKİLER

TÜRK DÜNYASI TARİH DERGİSİ/MAYIS 1996/SAYI:113

FAALİYETLERİMİZ

Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	2
Bugünden Tarihe	
Dilde, Fikirde, İşde Derleniş Hareketi	
Prof. Dr. Turan YAZGAN.....	6
Kafkas Semalarından Kayan Yıldız	
CEVHER DUDAYEV	
Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.....	8
Kurmanç ve Zaza Aleviler	
Prof. Dr. Orhan TÜRKDOĞAN.....	9
Mustafa Suphi Olayı	
Yard. Doç. Dr. Mesut PİYALE.....	17
Altayeli Türk Cumhuriyeti	
Lokman UZEL.....	19
Kızıl Kırgın'ın Meşhur Kurbanları -I-	
Hazırlayanlar: Kayırcan KASENOĞLU Emirhan TÖREHANOĞLU	
Türkiye Türkçesine : Hatice ŞİRİN.....	25
Güneydoğu Osmanlı Coğrafyasında Bir Gezinti -V-	
Dr. Müh. A. Necati AKGÜR.....	29
Paris'te Osmanlı Sefirleri: -II-	
Müteferrika Süleyman Ağa (1669-1670)	
Yazan: Ahmed Refik ALTINAY Neşre Hazırlayan: Hayri ATAŞ.....	40
Sultan Abdülaziz'in Hal'i ve Çerkes Hasan Vak'ası -I-	
Mustafa ÖZDEN.....	45
Osmanlı Alayları	
Muammer YILMAZ.....	52
«Bir Nükte Bir Işık» Ayak Naibi	
Atiye (Keskin) KUBANLI.....	58
Kırım'ın Bahçesaray Şehrinde Yayınlanan Tercüman Gazetesi'nden	
Haz.: Sabri ARIKAN.....	59
BULMACA	
Mustafa ÖZDEN.....	61-62
İstanbul Sokak Adlarını Düzeltiniz!..	
Aydil EROL.....	62
Türk Dünyasında Geçen Ay	
Aydil EROL.....	63-64

Kapak: Altay Dağlarında atalarımızın damgaları

Sevgili Okuyucular,

Bu sayımızda, kapakta, Altayeli'nden tarihi bir taş oyma yer alıyor. Tarihin derinliklerinden, binlerce yıl geriden günümüze ulaşmış bu şekiller, bir teoriye göre, atalarımızın büyük büyük dedelerinin ellerinden çıkmıştır. Bu şekillerin binlerce yıl sonra Orhun yazıtlarında görüldüğü gibi "yazı"ya dönüştüğünü biliyoruz. Son elimize geçen belgelere göre de Türk yazısı M.Ö. 1500'lü yılların gerisine gitmiştir. Türk tarihi kendisini keşfedecek ve yeniden yazacak tarihçilerimizi bekliyor. Ne yazık ki tarih, Türk millî eğitiminin, özellikle yüksek öğretiminin gerektiği ölçüde önem verdiği bir saha olmaktan uzaktır. Çince ve Rusça bilen, yazılarımızın her çeşidine hâkim, binlerce tarihcîye ihtiyacımız var. Binlerce Türk dili elemanına ihtiyacımız olduğu gibi... Bu sayıda Altayeli ile ilgili sağlam ve güzel bilgiler de bulacaksınız.

Orhan Türkdoğan hocamızın saha çalışmalarına dayalı ve kafamızdaki yanlış bilgileri düzeltecek çok kıymetli bir yazısını okuyacaksınız! Kurmançlar, Zazalar ve bunların Alevilik ve Türklükle münâsebetleri... İç içe geçmiş bir çok kavramlar ve bunların müşterek kültürleri...

Mustafa Suphi Olayı, Sultan Abdülaziz'in Hal'i ve Çerkes Hasan Vak'ası, tarihte spekülasyona tâbi tutulmuş iki konu. Bunları değişik bakış açılarıyla ele almış incelemelerimiz sunuyor.

Alaylar, Osmanlı tarihinde, kültürün ihtişamını, sarayın halka açılışının çeşitli şekillerini gösteren ve kimilerine göre lüks ve israf kapıları olarak da değerlendirilen bir konu. Çeşitli Osmanlı Alaylarını bu yazıdan öğreneceksiniz.

Kazakistan'da Kızıl Kırgın adıyla bilinen ve tarihe geçmiş bulunan katliamın kurbanlarından bazılarını size tanıtmaya çalışıyoruz. Bu büyük katliam içinde yok edilen bazı Kazakistanlı Türk Aydınlarının hayat hikâyesini okuyacaksınız. Bu seri olarak devam edecek.

Güneydoğu Osmanlı Coğrafyasında Bir Gezinti ve Paris'te Osmanlı Sefirleri de devam ediyor.

Arada tarihî fıkralar, tarihten ve günümüzden haberler dikkatle okuyacağınız ve ibret almanıza yarıyacak yazılar olarak bol şekilde serpiştirilmiştir.

Dergimizi beğenmekte haklı olduğunuzu herkese söyleyebilirsiniz.

Selâm ve sevgiler, saygılar...

Prof. Dr. Turan YAZGAN

Dergimiz Millî Eğitim Bakanlığı, Talim, Terbiye Kurulu'nca eğitim ve öğretim açısından öğretmenlere tavsiye edilmiştir.
(8 Mart 1995 tarih ve B.08.0.TTK.0.01.04.04/611.7/0946 nolu karar)

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Adına Sahibi
Prof. Dr. Turan YAZGAN

Müessese Müdürü
Saadet Pınar YILDIRIM
Yazı İşleri Müdürü
Recep TAŞDELEN

Dizgi
Tülay ŞEVİK-Necla ZEYREK
Aysel ÇELEBİ-Revna UYSAL

Grafik
Selma TAŞAN
Tashih
Aydil EROL
Arşiv
Selma KARLI

Genel Dağıtım-Abone-Satış
Seyit GÜLER
İdare Merkezi

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Belediye Sarayı Arkası
Ankaravî Mehmed Efendi Medresesi
34471 Aksaray-İSTANBUL

Posta Adresi
P.K.94 34471 Aksaray-İSTANBUL

Telefonlar
(0212) 511 18 33 - 511 10 06
Belgegeçer: (0212) 520 53 63

Teleks: 30600 tdav-tr
Fiyatı: Sayısı 150.000 TL.

1996 Abone Bedeli Yurtiçi: 1.500.000 TL.
Yurtdışı: 100 DM / 75 \$
Posta Çeki - 141720

AYDA BİR YAYINLANIR

Baskı: ETAM A.Ş. Matbaa Tesisleri
Tél: 0 (222) 236 00 51

İÇİNDEKİLER

TÜRK DÜNYASI TARİH DERGİSİ/HAZİRAN 1996/SAYI:114

FAALİYETLERİMİZ

Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	2
Altay Destan Alıp-Manaş ile Kırgız Destan Manas Arasındaki Paralellikler	
Sınaru KADIR	
Aktaran: Zamira KASIMOVA.....	3
Kapitalistleşme Sürecinde Öğrenci Beklentileri	
Prof. Dr. Orhan TÜRKDOĞAN.....	5
Nasreddin Hoca - Çağrışimler (1208-1284)	
Yard. Doç. Dr. Zeynelâbidin MAKAS.....	14
Enver Paşa'nın Kemikleri	
Fahrettin ÖZTOPRAK.....	19
Bir Provokasyonun Anatomisi	
İle İVANOV	
Türkçeye Aktaran Hüseyin ADIGÜZEL.....	22
XXI. Asra Doğru Uluslararası Platformda Japonya ve Türkiye'nin Sorumluluğu	
İlhan ŞAHİN.....	27
Kızıl Kırgın'ın Meşhur Kurbanları -I-	
Hazırlayanlar: Kayırcan KASENOĞLU	
Emirhan TÖREHANOĞLU	
Türkiye Türkçesine : Hatice ŞİRİN.....	31
«Bir Nükte Bir Işık» Kıymet Bilmek	
Atiye (Keskin) KUBANLI.....	35
Sultan Abdülaziz'in Hal'i ve Çerkes Hasan Vak'ası -I-	
Mustafa ÖZDEN.....	36
Güneydoğu Osmanlı Coğrafyasında Bir Gezinti -VI-	
Dr. Müh. A. Necati AKGÜR.....	46
Kırım'ın Bahçesaray Şehrinde Yayınlanan Tercüman Gazetesi'nden	
Haz.: Sabri ARIKAN.....	56
Milli Mücadele Kahramanı Giresunlu OSMAN AĞA	
Öğr.Gör İsmail BOZALIOĞLU.....	59
Türk Dünyasında Geçen Ay	
Aydil EROL.....	62
BULMACA	
Mustafa ÖZDEN.....	63
Mevlâna'dan Rubâiler	
Prof. Dr. L. Sami AKALIN.....	64

Kapak: Hoca'nın Emir Timur ile muhaveresi.

Sevgili Okuyucular,

Bu sayımızda kapakta, Nasreddin Hoca'nın Emir Timur ile muhaveresini temsil eden minyatürü yer almaktadır. Temmuz ayının 5'i ve 10'u arasında Akşehir'de düzenlenecek Nasreddin Hoca şenliği dolayısıyla Zeynelâbidin Makas'ın **Çağrışimler** adlı bir yazısını neşrediyoruz.

151 öğrenci üzerinde yapılmış bir anket çalışması ile kapitalistleşme süresi içinde öğrencilerimizin beklentileri tesbit edilmiştir. Doktora safhasındaki 60 öğrenci ile Meslek Yüksek Okulundaki öğrencilerin kontrol ve deneme grubu olarak ele alınmaları bunların kapitalistleşme olgusuna tepkilerinin mukayesesine imkân vermiştir. Bu ciddi araştırmayı Prof. Dr. Orhan Türkdoğan'ın kıymetli bir çalışması olarak neşretmekten mutluyuz.

Üzerinde kavgalar yürütülen Nazım Hikmet ve Enver Paşa konuları ilgi çekiciliğini devam ettiriyor. Daha önceki sayılarımızda Nazım Hikmet'e yer vermiştik. Bu sayımızda da Enver Paşa'yı çok kısaca gençlerimize tanıtmak istiyoruz. Arif Nihal Asya'nın **Çegan Tepesi Boş Değil** dediği mukaddes tepede Enver Paşa yatmaktadır.

Vakfımızın faaliyetlerinden şüphesiz rahatsız olanlar yurtiçinde ve yurtdışında daima varolacaktır. Çuvaşistan'da bu rahatsızlığını dile getiren bir Rus şovenistine bir Çuvaş yazarının cevabını olduğu gibi sizlere aktetiyoruz.

Aynı tarihlerde kalkınmaya başlayan Japonya ile Türkiye bugün iktisadî açıdan mukayese edildiğinde Türkiye'nin çok gerilerde olduğu görülür. Bunun sebebi Japonya'nın maddî güce mânâ gücünü de ekleyerek kalkınması, Türkiye'nin ise yalnız maddî güçle kalkınmaya çalışmasıdır. Buna rağmen XXI. asırda dünya sulh ve selâmeti için Japonya ile Türkiye'nin her alanda işbirliği yapması bir zaruret olacaktır. İlhan Şahin bu konuda Tokyo'da bir konferans vermiştir. Bu konferans metnini sunuyoruz.

Dergimizin bu sayısında merakla ve istifade ile okuduğunuz Kızıl Kırgın, Güneydoğu Osmanlı Coğrafyasında Bir Gezinti ve Çerkes Hasan Vak'ası yazılarının devamını bulacaksınız. Ayrıca millî mücadele kahramanlarımızdan Giresunlu Osman Ağa'yı da çeşitli yönleriyle tanıyacaksınız.

Selâm ve sevgiler, saygılar...

Prof. Dr. Turan YAZGAN

Dergimiz Millî Eğitim Bakanlığı Talim, Terbiye Kurulu'nca eğitim ve öğretim açısından öğretmenlere tavsiye edilmiştir.
(8 Mart 1995 tarih ve B.08.0.TTK.0.01.04.04/611.7/0946 nolu karar)

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Adına Sahibi
Prof. Dr. Turan YAZGAN

Müessese Müdürü
Saadet Pınar YILDIRIM
Yazı İşleri Müdürü
Recep TAŞDELEN
Dizgi
Tülay ŞEVİK-Necla ZEYREK
Aysel ÇELEBİ-Revna UYSAL
Grafik
Selma TAŞAN
Tashih
Aydil EROL
Arşiv
Selma KARLI

Genel Dağıtım-Abone-Satış
Seyit GÜLER
İdare Merkezi

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Belediye Sarayı Arkası
Ankaravî Mehmed Efendi Medresesi
34471 Aksaray-İSTANBUL
Posta Adresi
P.K.94 34471 Aksaray-İSTANBUL
Telefonlar
(0212) 511 18 33 - 511 10 06
Belgegeçer: (0212) 520 53 63
Teleks: 30600 tdav-tr
Fiyatı: Sayısı 150.000 TL.
1996 Abone Bedeli Yurtiçi: 1.500.000 TL.
Yurtdışı: 100 DM / 75 \$
Posta Çeki - 141720

AYDA BİR YAYINLANIR

Baskı: İKBAL OFSET

İÇİNDEKİLER

TÜRK DÜNYASI TARİH DERGİSİ/TEMMUZ 1996/SAYI:115

FAALİYETLERİMİZ

Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	2
KAZAKİSTAN'DAKİ FAALİYETLERİMİZ	
Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	5
1996 Yılı Ocak Ayı İle Haziran Ayı Arasındaki	
4 Aylık Sürede Kazan'da Türk Dünyası Araştırmaları	
Vakfı'nın Etkinlikleri	
Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	7
Anadolu'da Macar Köyleri	
Prof. Dr. Orhan TÜRKDOĞAN.....	9
Kumanların Tarihi	
İstvan Mandoky KONGUR.....	15
«Bir Nükte Bir Işık» Elçilik Üzerine	
Atiye (Keskin) KUBANLI.....	21
Azerbaycan Halk Cephesi Başkanı	
Sayın Ebülfez Elçi Bey İle Sohbet	
Konuşan: Hüseyin ADIGÜZEL.....	22
Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı	
Sayın Ebülfez Elçi Bey İle Sohbet	
Konuşan: Hüseyin ADIGÜZEL.....	27
Kızıl Kırğın'ın Meşhur Kurbanları -III-	
Hazırlayanlar: Kayırcan KASENOĞLU	
Emirhan TÖREHANOĞLU	
Türkiye Türkçesine : Hatice ŞİRİN.....	29
Pariste Osmanlı Sefirleri -III-	
Yirmisekiz Çelebizade Said Mehmet Efendi (1741-1742)	
Hayri ATAŞ.....	35
Güneydoğu Osmanlı Coğrafyasında Bir Gezinti -VIII-	
Dr. Müh. A. Necati AKGÜR.....	40
Batı Trakya'nın Dünü Bugünü ve Dehşet Saçan	
Yunan İdaresi	
Kâzım GÜLTEPE.....	47
Türkiye Yayınlarında Başkurtlar	
Ahat SALİHOV.....	55
Kırım'ın Bahçesaray Şehrinde Yayınlanan Tercüman Gazetesi'nden	
Haz.: Sabri ARIKAN.....	59
Türk Dünyasında Geçen Ay	
Aydil EROL.....	62
BULMACA	
Mustafa ÖZDEN.....	63
Mevlâna'dan Rubâiler	
Prof. Dr. L. Sami AKALIN.....	64

Kapak: Başkurt gençleri
milli kıyafetleriyle

Sevgili Okuyucular,

Bu sayıda kapağımızda Başkurt gençlerinin mahalli kıyafetleriyle bize gülümseyişleri yer alıyor. Başkurdistan Türkleri'yle ilgili Türkiye'de çok fazla yayın bulunmamaktadır. Ama, Türk Tarihi ile ilgili bir Başkurdistan Tüркоloğu Prof. Dr. Zeki Velidi Togan'ın çok kıymetli eserleri vardır. Ahat Salihov, Türkiye Yayınlarında Başkurtlar'ı araştırmış ve size sunmuştur.

Mayıs sonu Haziran ortasına kadar olan devrede Türkiye dışındaki okullarımızın ve fakültelerimizin kapanış merasimleri oldu. Bu sayıda bu merasimler kadar Vakfımızın Türk Dünyasının çeşitli bölgelerindeki faaliyetlerini sizlere duyurmaya çalıştık. Daha çok oralarda çalışan alperen hocalarımızın kaleminde verilen bu tanıtımlar gelecek sayımızda da devam edecektir.

Kıymetli hocamız Prof. Dr. Orhan Türkdoğan bu sayıda "Anadolu'da Macar Köyleri" adlı bir inceleme sundu. Çok ciddi ve kıymetli olan bu incelemeyi gerçekten merakla ve zevkle okuyacaksınız. Hatırlayacağınız gibi, geçen yıllarda "Türk Dünyası'na Hoş Geldin Macaristan" adlı bir makale neşretmiştik. Köklerini arayan Macar alimleri Doğu Türkistan-Uygur Eli'nde yaptıkları kazılarla kendilerini Türk Dünyası'nın ayrılmaz parçası olarak görmüşler ve bunu yalnız Macaristan'da değil Amerika'daki bir çok yayınlara ilân etmişlerdir.

Türk düşmanlığıyla ömrünü tamamlayan Papandreo'nun hemen arkasında belki de hiç değişmeyecek olan Batı Trakya'nın yürekler acısı durumuyla ilgili bir makale yayımlıyoruz. Bu vesile ile Batı Trakya'daki Türklerin yılmaz mücahidi Sadık Ahmet'i de rahmetle ve minnetle anıyoruz.

Büyük Macar âlimlerinden İstvan Mandoky Kongur'un Kumanların Tarihi adlı kısa incelemesini zevkle ve merakla okuyacağımızı ümit ediyoruz. Kumanlar Türk soyunun, Moğol fetni öncesi devirlerinde İrtiş Aral'dan Tuna boyuna kadar hakimiyet kurmuş bir bölüğüdür.

Bu sayımızda Ebülfez Elçi Bey'le hem Halk Cephesi Başkanı hem de Cumhurbaşkanı olarak iki ayrı dönemde yapılmış kısa birer sohbetimiz var. Bilindiği gibi bugün Elçibey, Nahçıvan'da Keleki Köyü'nde siyasi mücadelesini her zaman olduğu gibi silahsız sürdürmektedir.

Devam eden makalelerden ise, Kızıl Kırğın'ın Meşhur Kurbanları'nı, Paris'te Osmanlı Sefirleri'nin üçüncüsü olarak Yirmisekiz Çelebizade Said Mehmed Efendi'yi okumaya ve Güneydoğu Osmanlı Coğrafyası'nda Gezinti'ye devam edeceksiniz.

Selâm ve sevgiler, saygılar...

Prof. Dr. Turan YAZGAN

Dergimiz Milli Eğitim Bakanlığı Talim, Terbiye Kurulu'nca eğitim ve öğretim açısından öğretmenlere tavsiye edilmiştir.
(8 Mart 1995 tarih ve B.08.0.TTK.0.01.04.04/611.7/0946 nolu karar)

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı

Adına Sahibi

Prof. Dr. Turan YAZGAN

Müessese Müdürü

Saadet Pınar YILDIRIM

Yazı İşleri Müdürü

Recep TAŞDELEN

Dizgi

Tülay ŞEVİK-Necle ZEYREK

Aysel ÇELEBİ-Revna UYSAL

Grafik

Selma TAŞAN

Tashih

Aydil EROL

Arsiv

Selma KARLI

Genel Dağıtım-Abone-Satış

Seyit GÜLER

İdare Merkezi

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı

Belediye Sarayı Arkası

Ankaravî Mehmed Efendi Medresesi

34471 Aksaray-İSTANBUL

Posta Adresi

P.K.94 34471 Aksaray-İSTANBUL

Telefonlar

(0212) 511 18 33 - 511 10 06

Belgegeçer: (0212) 520 53 63

Teleks: 30600 tdav-tr

Fiyatı: Sayısı 150.000 TL.

1996 Abone Bedeli Yurtiçi: 1.500.000 TL.

Yurtdışı: 100 DM / 75 \$

Posta Çeki - 141720

AYDA BİR YAYINLANIR

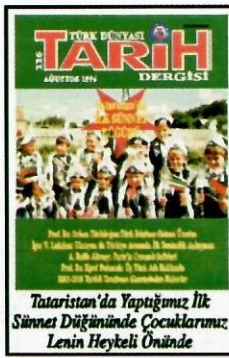
Baskı: İKBAL OFSET

İÇİNDEKİLER

TÜRK DÜNYASI TARİH DERGİSİ/AĞUSTOS 1996/SAYI:116

FAALİYETLERİMİZ

Türk Dünyası Tarih Dergisi	2
Kazan Seyahati	
Hüseyin ADIGÜZEL	4
Tataristan'da İlk Sünnet Düşünü	
Zeki ŞAHAN	5
Tataristan'ın Çallı Şehrinden Notlar	
Ayşe YILMAZ	8
Çuvaşistan'ın Çubuksarı Şehrinden Notlar	
İsmail TAŞ	12
Kazakistan'ın Kızılorda Şehrinden Notlar	
İbrahim KARA	13
Kazakistan'ın Almatı Şehrinden Notlar	
Ümit ATEŞ	15
Kazakistan'ın Aktav Şehrinden Notlar	
İbrahim KARAMAN	17
Ülkücülüğün Yılmaz ve Büyük Savaşçısı HACİEMİNOĞLU Uçmağa Vardı	
TDAV	18
Âlimin Ölümlü... Prof. Dr. Orhan DÜZGÜNEŞ	
TDAV	19
Ukrayna Zaporozhianlarıyla Türkiye Arasında Uluslararası İlişkiler ve Denizcilik Anlaşması	
Igor V. LUKSHIN	20
Türk Düşünce Sistemi Üzerine Bir Deneme	
Prof. Dr. Orhan TÜRKDOĞAN	23
Pariste Osmanlı Sefirleri -IV-	
Moralî Es-seyyid Ali Efendi (1797-1800)	
Yazan: Ahmet Refik ALTINAY / Haz.:Hayri ATAŞ	29
Kızıl Kırgın'ın Meşhur Kurbanları -IV-	
Hazırlayan: Kayırcan KASENOĞLU-Emirhan TÖREHANOĞLU/Türkiye Türkçesi: Hatice ŞİRİN	35
İzmir'in İşgali Üzerine İstanbul'da Yapılan Beş Miting: Üsküdar Mitingi	
Subutay Hikmet KARAHASANOĞLU	41
Kandıra Tarihine Ait Belgeler	
Prof. Dr. Atilla ÇETİN	43
Üç Türk Adı Hakkında	
Prof. Dr. Eşref BUHARALI	47
Bir Nükte Bir Işık / Kuşaktan Kuşağa	
Atiye (Keskin) KUBANLI	49
Güneydoğu Osmanlı Coğrafyasında Bir Gezinti -VIII-	
Dr. Müh. A. Necati AKGÜR	50
Kırım'ın Bahçesaray Şehrinde Yayınlanan Tercüman Gazetesi'nden	
Haz.: Sabri ARIKAN	59
Türk Dünyasında Geçen Ay	
Aydil EROL	62
BULMACA	
Mustafa ÖZDEN	63
Mevlâna'dan Rubâiler	
Prof. Dr. L. Sami AKALIN	64

Tataristan'da Yapılan İlk Sünnet Düşününde Çocuklarımız Lenin Heykeli Önünde

Sevgili Okuyucular,

Bu sayımızda Tataristan'da gerçekleştirdiğimiz ilk sünnet düşününden notlar sunuyoruz. Tarihe geçecek olan bu hadise, bütün Tataristan'ın basınında, radyo ve televizyonlarında çok geniş yer aldı. Türkiye'dekinin tipikasıyla gerçekleştirilen bu sünnet düşünü için biz de vakıf olarak gurur duyuyoruz.

Okullarımızın kapanışı dolayısıyla bazı merkez ve okul müdürlerimiz çalıştıkları bölgelerden size notlar sundular. Bunlar da tarihe geçecek hadiselerdir.

Allah'tan bir daha kara sayfa düzenlememesi için dilekte bulunmuştuk. Maalesef iki dava adamımızı kaybederek, iki kara sayfa daha açmak zorunda kaldık. Çocuklarımıza örnek olarak gösterilmesi gereken bu kahramanlarımızı saygıyla anıyor, Allah'tan gani gani rahmet diliyoruz.

Bu sayıda Türk Dünyası Tarih Dergisi olarak bir ilk daha yayınlıyoruz. Ukrayna ile Türkiye arasında XVII. asır ortalarına doğru imzalanmış bir anlaşma. Bu anlaşma bugünkü Karadeniz İşbirliği Anlaşmasının çekirdeği sayılabileceği gibi Ukrayna ile Türkiye arasındaki dostluğun derinliğini de ifade etmektedir.

Prof. Dr. Orhan Türkdoğan hocamız Türk düşünce sistemi üzerine, kendi deyimiyle bir deneme yaptı. Bunu yayınlıyoruz ve çok ilgi çekici olduğunu iddia ediyoruz.

Tarihte kullanılmış üç Türk adı üzerine bütün bilgileri toplayan Prof. Dr. Eşref Buharalı'nın yazısı da hepimiz için merakla okunacaktır.

İzmir'in işgali üzerine Üsküdar'da düzenlenen büyük mitingde yapılan konuşmalardan özetler veren bir yazı sunuyoruz. Bu yazıyla kadınlarımızın da erkeklerin yanında tepkilerini cesaretle dünyaya duyurduklarını göreceksiniz. Sultanahmet mitinginde Halide Edip nasıl bir vazife ifâ etmişse bu mitingde de Sabahat Hanım ve Nakiye Hanım aynı vazifeyi ifâ etmişlerdir. Onları da daima hatırlamamız gerekir.

Güneydoğu Osmanlı Coğrafyasında Bir Gezinti bu sayıda son buluyor. Bu gezintiden bu coğrafyanın bugünkü iktisadî, sosyal ve medenî durumu hakkında çok cazip bilgiler elde ettiğimizi umuyoruz.

Kızıl Kırgın, Paris'te Osmanlı Sefirleri devam ediyor.

Prof. Dr. Sami Akalın'ın ilk defa neşredilen rubailerini yine zevkle ve takdirle okuyacaksınız.

Rahmetli Atiye Keskin Kubanlı'nın gençlerimize ne bırakacağımızı ifade eden müktesi de hepimize devamlı olarak vazifemizi hatırlatacaktır.

Selâm ve sevgiler, saygılar...

Prof. Dr. Turan YAZGAN

Dergimiz Millî Eğitim Bakanlığı Talim, Terbiye Kurulu'nca eğitim ve öğretim açısından öğretmenlere tavsiye edilmiştir.
(8 Mart 1995 tarih ve B.08.0.TTK.0.01.04.04/611.7/0946 nolu karar)

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Adına Sahibi
Prof. Dr. Turan YAZGAN

Müessese Müdürü
Saadet Pınar YILDIRIM
Yazı İşleri Müdürü
Recep TAŞDELEN

Dizgi
Tulay ŞEVİK-Necla ZEYREK
Aysel ÇELEBİ-Revna UYSAL

Grafik
Selma TAŞAN
Tashih
Aydil EROL
Arşiv
Selma KARLI

Genel Dağıtım-Abone-Satış
Seyit GÜLER
İdare Merkezi

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Belediye Sarayı Arkası
Ankaravî Mehmed Efendi Medresesi
34471 Aksaray-İSTANBUL
Posta Adresi
P.K.94 34471 Aksaray-İSTANBUL

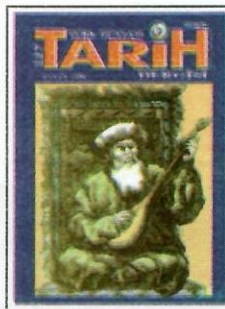
Telefonlar
(0212) 511 18 33 - 511 10 06
Belgegeçer: (0212) 520 53 63
Teleks: 30600 tdav-tr
Fiyatı: Sayısı 150.000 TL.
1996 Abone Bedeli Yurtiçi: 1.500.000 TL.
Yurtdışı: 100 DM / 75 \$
Posta Çeki - 141720

İÇİNDEKİLER

TÜRK DÜNYASI TARİH DERGİSİ/EYLÜL 1996/SAYI:117

FAALİYETLERİMİZ

Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	2
Şehirleşme Üzerine Prof. Dr. Orhan TÜRKDOĞAN.....	5
Manas'ın Yurdunda Erkmen MÜTEVELLİOĞLU.....	7
Türk Tarihinde Bütünleşme ve Evrensel Barışa Doğru Prof. Dr. L. Sami AKALIN.....	12
Türk-Romen İlişkilerinde Hoşgörü M. Naci ÖNAL.....	17
Bir Nükte Bir Işık / TRT Üzerine Atiye (Keskin) KUBANLI.....	24
Yunus Emre'nin Azerbaycan'da Bulunan Mezarları Üzerine Yard. Doç. Dr. Zeynelâbidin MAKAS.....	25
Türk Kara Ordusu Ne Zaman Kuruldu? Nihal ATSIZ.....	27
Meşhur Türediler: I -CİNCİ HOCA- Yazan: Ahmet Refik ALTINAY / Haz.:Hayri ATAŞ.....	28
Azerbaycan-Türkiye Münasebetleri ve Petrol Tayfun ATMACA.....	31
Akbıyıkolu Hasan Hadisesi İlyas GÖKHAN.....	35
Kazak Türklerinin Ulu Ozanı: CAMBIL CABAYEV Metin KÖSE.....	39
Kızıl Kırgın'ın Meşhur Kurbanları -V- Hazırlayan: Kayırcan KASENOĞLU-Emirhan TÖREHANOĞLU Türkiye Türkçesi: Hatice ŞİRİN.....	41
Çin'in Müslüman Asileri: UYGURLAR Tercüme Eden: Eşref Bengi ÖZBİLEN.....	44
M.B.K.'de 13 Kasım İç Darbesi ve Ondörtler Olayı Mustafa ÖZDEN.....	45
Kılıç Ali Paşa Türbesinin Plânında Besmeleli Tasarım Atilla ARPAT.....	53
Kırım'ın Bahçesaray Şehrinde Yayınlanan Tercüman Gazetesi'nden Haz.: Sabri ARIKAN.....	56
Türk Dünyasında Geçen Ay Aydil EROL.....	62
BULMACA Mustafa ÖZDEN.....	63
Mevlâna'dan Rubâiler Prof. Dr. L. Sami AKALIN.....	64

Kapak: Kazak Türkleri'nin Ulu Ozanı CAMBIL CABAYEV

Sevgili Okuyucular,

Geçen sayımızda Tataristan'da yaptığımız ve tarihe geçen sünnet düğününün Tataristan televizyon ve basınında yankıları devam ederken Türkiye'den de dergimizi okuyarak haberdar olanlar, bize teşekkür telefonları ettiler.

Bu sayımızda Prof. Dr. Orhan Türkdoğan hocamızın şehirleşme üzerine bir incelemesini okuyacaksınız. Sosyolojik bir bakış açısı ile incelenen bu konu Türkiye'nin her dönemde bir numaralı meselesi olmaya devam edecektir.

Tarih konusunda çok ilgi çekici bir görüşü Prof. Dr. L. Sami Akalın'dan sizlere ulaştırıyoruz: Türk Tarihinde Bütünleşme ve Evrensel Barışa Doğru! İleriki sayılarımızda tarih metodu ile ilgili başka görüşlere de yer vermeyi düşünüyoruz.

Kazak Türkleri'nin ulu ozanı Cambil'in doğumunun 150. yılı dolayısıyla bir makale neşrediyoruz. Ayrıca Cambil'i bu sayımızın kapağı yaptık. Gerçekten Kazak Türkleri'nin millî şuurunda ve kültür hayatında Cambil çok mühim bir rol oynamıştır. Türkiye'deki münevverlerin de Cambil'i tanımaları gerekir.

Kazakistan'da Kızıl Kırgın'ın kurbanlarını tanıtan son bölümü neşrediyoruz. Kazakistan'daki bu kırgın aslında aynı ile ve hatta daha feci boyutlarda Azerbaycan'da, Özbekistan'da, Türkmenistan'da, Kırgızistan'da, Tataristan'da ve Başkurdistan'da da yaşanmıştır. Hatta Altaylar, Tıva, Hakas ve Saka illerinde de "Biz Türküz" diyenler aynı akıbete uğramaktan kurtulamamışlardır. Sovyetler Birliği'nde Gürcülerin, Ermenilerin alfabesi değiştirilmemiştir; onların adlarının sonuna Rusça ekler de getirilmemiştir. Ama Türkler'in yalnız alfabeleri birbirlerini anlamayacak şekilde otuz bölünmekle bırakılmamış, Türkler'in isimleri de değiştirilmiştir. Bu milletin kaderinin artık değişmesi şarttır.

Bu sayıda Altınay'dan Meşhur Türediler serisi içinde Cinci Hoca'yı sunuyoruz. Cinci Hoca ve benzerleri, meşhur Azerbaycan şairi Sabir'in şiirlerinde tarif edilen sahtekârlardır. İbretle okunmasında yarar gördüğümüz için yıllarca sonra yeniden yayınlamayı faydalı buluyoruz.

Son günlerde bir hayli konuşulan Kur'an ve matematik münasebetler konusunun bir örneğini bir türbenin mimarî yapısında araştıran Atilla Arpat'ın incelemesini de zevkle okuyacağımızı zannediyoruz.

Yakın tarihimize ondörtler olayı olarak geçen ve millî birlik komitesinden milliyetçilerin tasfiyesi sonucunu doğuran hadiseler ibretle okunacaktır.

Yer yer çok ilgi çekici ve ders verici kısa yazılar da size dergimizi sevdirecektir.

Selâm ve sevgiler, saygılar...

Prof. Dr. Turan YAZGAN

Dergimiz Millî Eğitim Bakanlığı Talim, Terbiye Kurulu'nca eğitim ve öğretim açısından öğretmenlere tavsiye edilmiştir.
(8 Mart 1995 tarih ve B.08.0.TTK.0.01.04.04/611.7/0946 nolu karar)

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Adına Sahibi
Prof. Dr. Turan YAZGAN

Müessese Müdürü
Saadet Pınar YILDIRIM
Yazı İşleri Müdürü
Recep TAŞDELEN

Dizgi
Tülay ŞEVİK-Necla ZEYREK
Ayşel ÇELEBİ-Revna UYSAL

Grafik
Selma TAŞAN
Tashih
Aydil EROL
Arşiv
Selma KARLI

Genel Dağıtım-Abone-Satış
Seyit GÜLER
İdare Merkezi

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Belediye Sarayı Arkası
Ankaravî Mehmed Efendi Medresesi
34471 Aksaray-İSTANBUL

Posta Adresi
P.K.94 34471 Aksaray-İSTANBUL

Telefonlar
(0212) 511 18 33 - 511 10 06

Belgegeçer: (0212) 520 53 63

Teleks: 30600 tdav-tr

Fiyatı: Sayısı 150.000 TL.

1996 Abone Bedeli Yurtiçi: 1.500.000 TL.

Yurtdışı: 100 DM / 75 \$

Posta Çeki - 141720

İÇİNDEKİLER

TÜRK DÜNYASI TARİH DERGİSİ/EKİM 1996/SAYI:118

FAALİYETLERİMİZ

Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	2
İslâm'da İnsan ve İnsan Sevgisi Prof. Dr. Othan TÜRKDOĞAN.....	5
Eflâk Prensi Konstantin Brinkoveanu'nun Rus Çarı Deli Petro'ya 1698'de Gönderdiği Bir Mektupta Bulunan Osmanlı İmparatorluğuna Karşı Müsterek Bir Rus-Romen Askeri Harekâtının Planı Adrian TERTECEL.....	7
Uygurlar 1233'ten Beri Amerika'da Ethel G. STEWART-Terc.: Eşref Bengi ÖZBİLEN.....	14
Zengezur Hadiseleri -I- Yüksel ÖZGÜR.....	15
Sosyal Açıdan Bid'at ve Hurafeler Dr. Yaşar KALAFAT.....	18
Türkmenistan'a Seyahat Yrd. Doç. Dr. Yaşar ÇORUHLU.....	19
"İktidar Kavramı" ile Türk ve Batı Kültürü'nün İktidar Anlayışına Birkaç Örnek Bülent ATALAY.....	26
Geçmişten Günümüze Prizren Camileri Raif VİRMİÇİ.....	31
93 Savaşı Sonrası Bosna-Hersek ve Makedonya'dan Anadolu'ya Yönelik Göçler Y. Doç. Dr. Ahmet HALAÇOĞLU.....	35
Hammâmizâde Dede İsmâil Efendi Zamânı Mustafa Necati SEPETÇİOĞLU.....	40
Realist Yazar Hüseyin Raci Efendi Mehmet ÇAVUŞ.....	43
Tutsak Doğu Türkistan ve Bitmeyen Çin Mezalimi -I- Kâzım GÜLTEPE.....	49
Hangi Taraftansınız -Tarihten Bir Nükte Bir Işık- Atiye (Keskin) KUBANLI.....	57
Kırım'ın Bahçesaray Şehrinde Yayınlanan Tercüman Gazetesi'nden Haz.: Sabri ARIKAN.....	58
Türk Dünyasında Geçen Ay Aydiil EROL.....	62
BULMACA Mustafa ÖZDEN.....	63
Mevlâna'dan Rubâiler Prof. Dr. L. Sami AKALIN.....	64

Kapak: Uygurlar 1233'ten beri Amerika'da

Sevgili Okuyucular,

Bu ay sizi iki büyük ve yepyeni çalışmadan haberdar etmek istiyoruz.

Bunlardan birincisi, Azerbaycanlı bir Türk âliminin Sümer yazılarını yeni baştan ve kendine has çözümlüyle okumasıdır. Bu okuyuş Sümerlerin anadillerinin kesin olarak Türkçe olduğu hususundaki iddiaları ispat etmektedir. Bu dünya Türkoloji âleminde çığır açacak bir hadisedir. Çalışmayı yürüten Sayın Doç. Dr. Kasım ATAĞIŞI vakfımızda tüm heyecanıyla birinci bölümün dizgilerini tashih etmektedir.

İkinci haberimiz, 1233 yılında Türkistan'dan Amerika'ya göç etmiş Uygur Türkleri'yle ilgili bir çalışmadır. 40 yıl süren bu çalışmanın sonucunu teşkil eden kitap Vakfımız tarafından yayınlanmaya hazırlanmaktadır. Kapakta bu kitabın yazarını ve kitaptan bir Uygur Amerikalısını görmekteyiz.

Bu sayımızda çok ilgi çekici araştırma ve incelemeler yer almaktadır. Her zaman olduğu gibi Orhan Türkdoğan hocamızın "İslâm'da İnsan ve İnsan Sevgisi" adlı yazısı Türklerin kavim olarak reddedilmesinin İslamiyetle ilgili olamayacağını çok güzel ifade etmektedir.

Türk Dünyası ile Türkiye arasındaki yolu kesen, kapıyı kapatan, Azerbaycan'ın Ermenilere peşkeş çekilmiş Zengezur bölgesiyle ilgili bir araştırma neşretmeye başladık. Bunu heyecanla ve dikkatle takip edeceksiniz.

Zaman zaman tarihi coğrafyamızda seyahatlere yer veren dergimiz bu sayıda "Türkmenistan'a Seyahat" adlı bir yazıya yer vermiştir. Bir sanat tarihçisinin gözüyle de Türkmenistan'ı gezme imkânımız olacak.

Tarihimizin ve günümüzün en acı vâkaları "Balkanlardan göç" ve "Doğu Türkistan" daki kardeşlerimizin durumudur. Her iki konuda çok güzel incelemelere yer verdik.

Genç Türkolog ve Vakfımızda Türkçe kursu görmüş Adrian Tertecel bir tarihi vesikayı okuyucularımıza sunuyor. Geçen sayımızda da Ukraynalı bir Türkologdan belge sunmuştuk.

Bu sayıda hepimizi ilgilendiren daha pek çok yazı yer almaktadır. Zevkle ve heyecanla okuyacağımızı ümit ediyoruz.

1997 yılı abone kayıtlarına başlamak istiyoruz. Her beş abone bulana altıncı abone olarak kendisini parasız kaydetmeyi kararlaştırdık. Abone bedeli 1997 için 3.000.000 TL'dir. 1996 yılının sonuna kadar 2.500.000 TL. ödenerek abone olunabilecektir. Her beş abone bulana, dilenirse yayınlarımızdan 1996'da 2.500.000 TL, 1997'de 3.000.000 TL'lik armağan paketi sunacağız.

Selâm ve sevgiler, saygılar...

Prof. Dr. Turan YAZGAN

Dergimiz Milli Eğitim Bakanlığı Talim, Terbiye Kurulu'nca eğitim ve öğretim açısından öğretmenlere tavsiye edilmiştir.

(8 Mart 1995 tarih ve B.08.0.TTK.0.01.04.04/611.7/0946 nolu karar)

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Adına Sahibi
Prof. Dr. Turan YAZGAN

Müessese Müdürü
Saadet Pınar YILDIRIM
Yazı İşleri Müdürü
Recep TAŞDELEN

Dizgi
Tulay ŞEVİK-Necla ZEYREK
Ayşel ÇELEBİ-Revna UYSAL

Grafik
Selma TAŞAN
Tashih
Aydiil EROL
Arşiv
Selma KARLI

Genel Dağıtım-Abone-Satış
Seyit GÜLER
İdare Merkezi

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Belediye Sarayı Arkası
Ankaravî Mehmed Efendi Medresesi
34471 Aksaray-İSTANBUL

Posta Adresi
P.K.94 34471 Aksaray-İSTANBUL

Telefonlar
(0212) 511 18 33 - 511 10 06
Belgegeçer: (0212) 520 53 63

Teleks: 30600 tdav-tr

Fiyatı: Sayısı 150.000 TL.

1996 Abone Bedeli Yurtiçi: 1.500.000 TL.

Yurtdışı: 100 DM / 75 \$

Posta Çeki - 141720

İÇİNDEKİLER

TÜRK DÜNYASI TARİH DERGİSİ/KASIM 1996/SAYI:119

FAALİYETLERİMİZ

Türk Dünyası Tarih Dergisi.....	2
Atatürk'ün İleri Görüşlülüğünün İzinde:	
Anadolu'da İtalyanlar	
Mesut YANARSÖNMEZ.....	5
Türk Esirleri Rusya'da	
Dr. Niyaz SUBAYEV-Aktaran: Tuğrul OKTA.....	10
Zengezur Hadiseleri -II-	
Yüksel ÖZGÜR.....	13
Prof. Dr. Faruk Sümer'in Gözüyle Avşarlar	
Öğr. Gör. Memduh YAĞMUR.....	18
Zakir Kadiri Ugan Cenâpları	
Muhammed Allam MUSTAFA.....	21
Türk Halk İnançlarında Giresun Yöresi Örneklemeleri İle 'KİŞİOĞLU'	
Dr. Yaşar Kaya KALAFAT.....	24
Yermolov Tarafından Şeki, Şirvan ve Karabağ Hanlıklarının	
Lağvı Tarihi..den	
Vidadi UMUDOV-Çev.: Hüseyin ADIGÜZEL.....	27
Büyük Türkistan Davasında Önemli Bir İsim:	
MUSTAFA ÇOKAYOĞLU (1890-1941)	
İbrahim KARA.....	30
Abidelerimizin Vatani: HAKASELİ	
Meleyek KAZAÇI.....	33
Mardin Artuklu Sikkeleri	
Yrd.Doç.Dr. Recep YAŞA.....	35
Anason'un Türk Tıp Tarihi Bakımından Önemi	
ve Geleneksel Halk Tedavilerimizdeki Yeri	
Prof.Dr. Ayşegül DEMİRHAN ERDEMİR.....	40
Sibirya'dan Anadolu'ya "KELOĞLAN ve ANASI" Adlı Masalın	
Sibirya'daki "OSTYAK" Varyantı Üzerine	
Dr. Ahmet Ali ARSLAN.....	43
Akbiyık Sultan ve Tesadüfler -Tarihten Bir Nükte Bir Işık-	
Atiye (Keskin) KUBANLI.....	49
Tutsak Doğu Türkistan ve Bitmeyen Çin Mezalimi -I-	
Kâzım GÜLTEPE.....	50
Kırım'ın Bahçesaray Şehrinde Yayınlanan Tercüman Gazetesi'nden	
Haz.: Sabri ARIKAN.....	58
Türk Dünyasında Geçen Ay	
Aydil EROL.....	62
Bütün Türkler Bir Olsa Başkalaşır Gidişler...	
Nihal ATISIZ.....	63
BULMACA	
Mustafa ÖZDEN.....	63
Mevlâna'dan Rubâiler	
Prof. Dr. L. Sami AKALIN.....	64

Kapak: Bir Avşar Ninesi

Sevgili Okuyucular,

Bu ay kapakta bir Avşar Türk ninesini yüzü eğirirken görüyorsunuz. Rahmetli hocamız Prof. Dr. Faruk Sümer'in gözüyle Avşar Türkleri'ni öğretim görevlisi Memduh Yağmur'un kaleminden sunuyoruz.

I. Dünya Savaşı'ndan sonra Anadolu'ya göz diken İtalyanların tutum ve davranışlarını harfiyen takib eden ve milletlerarası siyasi dengeler çerçevesinde değerlendiren gerekli tedbirleri alan ve icra eden Atatürk'ü bu yönüyle Mesut Yanarsönmez anlatmaya çalışmaktadır.

Gene I. Dünya Savaşı içinde 3.3 milyon insan Ruslar tarafından esir alınmıştır. Bunların içinde 60 bin Türk bulunmaktadır. Bunların esaret döneminde yaşadıkları hayat, gördükleri zulüm Dr. Niyaz Subayev'in kaleminden sunulmaktadır. Bu çok ilgi çekici yazıda pek çok hadiseyi ilk defa okuyacak, pek çok meseleyle ilk defa karşılaşacaksınız.

Bir Başkurdistan Türk'ü olan Zakir Kadiri Ugan Cenâplarını çeşitli yönleriyle tanıtan ve Muhammed Allam Mustafa tarafından yazılan bir makaleyi merakla okuyacağımızı ümit ediyoruz. Türkiye'de de pek çok telif ve tercüme eseri bulunan Zakir Kadiri Bey'in en mühim eseri Hatun-Kız Meselesi adlı kitabıdır. Türk kızlarının, Türk kadınlarının Türk milletinin milletleşmesinde ve medeni âlemde layık olduğu yeri almasında önemini en iyi şekilde açıklayan bu eser Ufa'da 1915'de basılmıştır. 1911'de Kazan'da yayımladığı Kızlar Dünyası adlı eseri de bu konuya temel çerçeve çizmektedir. Türk çocuklarının Türk Dünyası'nın neresinde yetişmiş olursa olsun büyüklerini tanıması gerekliliğine inandığımız için bu Ateşli Hatip, Kıymetli Bilgin ve büyük edip ve yazarımızı da tanınmalarında fayda vardır.

Dr. Yaşar Kalafat "Kişioğlu" terimini Giresun yöresi örneklemeleriyle Türk Halk İnançlarına göre açıklamaktadır. Tarihin derinliklerinden süzülerek gelen ve halkımız içinde belirli bir mânâ kazanmış olan Kişioğlu gerçekten okunmaya değer.

XIX. yüzyılın Cellât lakabıyla anılan Kafkasya'nın Rusya'ya iltihakı için gerçek bir Cellât olarak, başta Çeçenler olmak üzere bütün Kafkas halkları üstünde soykırım uygulayan General Yermolov'un Şeki, Şirvan ve Karabağ Hanlıklarının lağvı ile ilgili tarihini ibretle ve dehşetle okuyacaksınız. Bu Cellât'ın Grozni'de bulunan heykeli 1993 yılında Dudayev tarafından yıkılmıştı.

Rusların üçe böldüğü bugünkü Altay, Tuva ve Hakas toprakları Türkler için tarihi ve mukaddes topraklardır. Türklerin yazı medeniyeti bölgeye yayılmış ve hâlâ ayakta kalmaya devam eden yazıtlarla belki de burada doğmuştur. Hakaseli Türkleri'nin bu idrakte çalışmalarını okuyacaksınız.

Devam eden yazılar dışında Keloğlanla Sibir Türklerinin Ostyak'ı arasında bir münasebet kuran araştırmayı Mardin Artuklu Sikkeleri'nin tanıtılmasını ve Anason'un tıp tarihimizdeki yerini tespit eden bir incelemeyi de zekle okuyacaksınız. Gerçekten bu sayı herkesi tatmin edecek zenginliğe sahiptir.

Selâm ve sevgiler, saygılar...

Prof. Dr. Turan YAĞCAN

Dergimiz Millî Eğitim Bakanlığı Talim, Terbiye Kurulu'nca eğitim ve öğretim açısından öğretmenlere tavsiye edilmiştir.
(8 Mart 1995 tarih ve B.08.0.TTK.0.01.04.04/611.7/0946 nolu karar)

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı

Adına Sahibi
Prof. Dr. Turan YAZGAN

Müessese Müdürü
Saadet Pınar YILDIRIM
Yazı İşleri Müdürü
Recep TAŞDELEN
Dizgi

Tülay ŞEVİK-Necla ZEYREK
Ayşel ÇELEBİ-Revna UYSAL

Grafik

Selma TAŞAN

Tashih

Aydil EROL

Arşiv

Selma KARLI

Genel Dağıtım-Abone-Satış

Seyit GÜLER

İdare Merkezi

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Belediye Sarayı Arkası
Ankaravî Mehmed Efendi Medresesi
34471 Aksaray-İSTANBUL

Posta Adresi

P.K.94 34471 Aksaray-İSTANBUL

Telefonlar

(0212) 511 18 33 - 511 10 06

Belgegeçer: (0212) 520 53 63

Teleks: 30600 tdav-tr

Fiyatı: Sayısı 150.000 TL.

1996 Abone Bedeli Yurtiçi: 1.500.000 TL.

Yurtdışı: 100 DM / 75 \$

Posta Çeki - 141720

AYDA BİR YAYINLANIR

Baskı: İKBAL OFSET

Kapak: Bir Altay Kızı

- 3** TÜRK DÜNYASI İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR
4 TÜRK HALKLARI ASAMBLESİNDEN

- 5** DÖRTYOL'UN İŞGALİ ve DÜŞMANDAN KURTULUŞU

Türk insanının kutsal inancı ile vatan müdafaası uğrunda çektiği çileler ve eşsiz kahramanlıkları dile getiriliyor.

FAHRETTİN ÖZTOPRAK

- 9** Tarihi Bir Dava: PONTOS

PROF.DR.ORHAN TÜRKDOĞAN

Fin coğrafyacısı Johannes Gabriel Granö, Altaylar'da, Moğoleli'nde yaptığı ilmi ilgi çekici hikâyesi.

- 27** JOHANNES GABRIEL ve ALTAY DAĞLARI
Tercüme Eden: E.BENĞİ ÖZBİLEN

- 31** 1919 YILINDA İSTANBULDA OLUŞTURULAN RUM KOMİTESİ

TAHA NİYAZİ KARACA

- 33** XVI. YÜZYILDA URFA

Osmanlı Devleti'nin geniş coğrafyasında kendine has, orijinal bir vergi sistemi ve bu sistem içinde başlı başına bir önem arzeden toprağın vergilendirilmesi...

DR. SAİD ÖZTÜRK

- 38** Tarihten Bir Nükte Bir Işık: BEYAZ ATLILAR

Türk askerleri karşısında korkudan tir tir titreyen düşman askerlerinin: "Aah! Önümüze çıkan o beyaz atlılar olmasaydı, böyle yenilir miydik!" diye hayıflanmaları...

ATIYE KESKİN KUBANLI

- 39** KORKUT EVRENİNDEN MESAJLAR

Görmediğimiz bir simayı, seyretmediğimiz bir manzarayı, yaşamadığımız bir hadiseyi "hatırlamamız" nasıl olur?

AHMED SCHMIEDE

- 45** KARAMANLICA BİR KİTABE BİR MEKTUP

Çokluğunu Peçenek ve Uzlar olmak üzere Hıristiyan Türk topluluklarının oluşturduğu Karamanlılar ve onların Grek alfabesiyle yazılan Türkçe yazıları...

PROF. DR. HARUN GÜNGÖR

- 47** ZENGEZUR HADİSELERİ -III-

Taşnaklar... Komünist ihtilâlciler... ve "vatanın taşı da kayası da silâhtır" diyen Türkler...

YÜKSEL ÖZGÜR

- 54** TUTSAK DOĞU TÜRKİSTAN ve BİTMEYEN ÇİN MEZALİMİ
KÂZİM GÜLTEPE

- 62** TÜRK DÜNYASINDA GEÇEN AY

- 63** BULMACA

